YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

9 päivänä syyskuuta 1999 *

Asiassa C-64/98 P,

Odette Nicos Petrides Co. Inc., kotipaikka Kavala (Kreikka), edustajinaan asianajajat Nikolaos Vassilakakis ja Evangelos Vassilakakis, Thessaloniki, sekä asianajaja Evangelia Pallioudi, Kavala, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Carlos Zeyen, 67 rue Ermesinde,

valittajana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (neljäs jaosto) asiassa T-152/95, Petrides vastaan komissio, 17.12.1997 antaman tuomion (Kok. 1997, s. II-2427) kumoamista,

vastapuolena:

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Gérard Berscheid, prosessiosoite c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-P. Puissochet sekä tuomarit J. C. Moitinho de Almeida (esittelevä tuomari) ja C. Gulmann,

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,

kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 23.2.1999 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Odette Nicos Petrides Co. Inc. -niminen yhtiö on yhteisöjen tuomioistuimeen 3.3.1998 toimittamallaan valituksella hakenut muutosta EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-152/95, Petrides v. komissio, 17.12.1997 antamaan tuomioon (Kok. 1997, s. II-2427; jäljempänä valituksen kohteena oleva tuomio), jolla on hylätty valittajan kanne, joka koski komission velvoittamista korvaamaan EY:n perustamissopimuksen 178 artiklan ja 215 artiklan toisen kohdan (joista on muutettuina tullut EY 235 artikla ja EY 288 artikla) nojalla sellaiset vahingot, jotka johtuvat tietyistä raakatupakka-alan yhteisen markkinajärjestelyn hallinnointia koskevista toimista ajanjaksona 1990—1991.

2 Valituksen kohteena olevasta tuomiosta ilmenee, että raakatupakka-alan yhteisestä markkinajärjestelystä 21 päivänä huhtikuuta 1970 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 727/70 (EYVL L 94, s. 1) 7 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden interventioelinten interventiohintaan ostamien tupakkavarastojen myynti on toteutettava aiheuttamatta markkinoiden vääristymistä ja noudattaen tuotteiden tasapuolista saantia sekä ostajien yhdenvertaista kohtelua koskevia periaatteita (valituksen kohteena olevan tuomion 1 kohta). Tietyistä interventioelinten hallussaan pitämän tupakan ensiasteen jalostus- ja kauppakunnostussopimuksia, varastointisopimuksia ja myyntiä koskevista yleisistä säännöistä 15 päivänä helmikuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 327/71 (EYVL L 39, s. 3) 3 artiklan mukaan myynti on toteutettava tapauskohtaisesti erikseen vahvistetuin edellytyksin ottaen erityisesti huomioon markkinoiden kehitys ja tarpeet (valituksen kohteena olevan tuomion 2 kohta).

3 Interventioelinten hallussaan pitämän tupakan myyntiin saattamisen menettelyistä ja edellytyksistä 13 päivänä joulukuuta 1973 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3389/73 (EYVL L 345, s. 47) 1 artiklan ja 6 artiklan 1 kohdan mukaan tällainen tupakka on saatettava uudelleen markkinoille erityisesti tarjouskilpailulla, ja komissio voi vahvistaa jokaiselle erälle vähimmäishinnan tai päättää keskeyttää tarjouskilpailun (valituksen kohteena olevan tuomion 3 ja 4 kohta). Jokaisen tarjouksentekijän on annettava kyseiselle interventioelimelle vakuus, jonka suuruudeksi on Saksan, Kreikan ja Italian interventioelinten hallussaan pitämän paalatun tupakan tarjouskilpailuttamisesta sen myymiseksi vientiin annetun asetuksen (ETY) N:o 2436/91 muuttamisesta 15 päivänä lokakuuta 1991 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 3040/91 (EYVL L 288, s. 18) vahvistettu asetuksen N:o 3389/73 5 artiklan 1 kohdasta poiketen 0,7 ecua kilogrammalta paalattua tupakkaa (valituksen kohteena olevan tuomion 5 ja 6 kohta).

4 Valittajana oleva kreikkalainen yhtiö, jonka toimintaan kuuluu tupakan jalostus ja myynti Kreikassa ja ulkomailla, osallistui vuoden 1990 huhtikuun ja vuoden 1991 lopun välisenä ajanjaksona neljään komission järjestämään tarjouskilpailuun. Tämän ajanjakson aikana komissio antoi myös asetuksen N:o 3040/91, jolla korotettiin kunkin tarjouksentekijän kulloinkin kyseessä olevalle interventioelimelle antaman vakuuden suuruutta (valituksen kohteena olevan tuomion 7 ja 8 kohta).

5 Valituksen kohteena olevan tuomion mukaan neljä tarjouskilpailua etenivät seuraavasti:

"9 Ensimmäinen riidanalainen tarjouskilpailu (jäljempänä ensimmäinen tarjouskilpailu) järjestettiin Kreikan interventioelimen hallussaan pitämän paalatun tupakan tarjouskilpailuttamisesta sen myymiseksi vientiin 5 päivänä huhtikuuta 1990 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 899/90 (EYVL L 93, s. 7), ja se koski vuosien 1986 ja 1987 sadonkorjuussa kerättyä, Kreikan interventioelimen hallussa olevia neljää paalattua raakatupakkaerää, jotka oli lajiteltu lajikkeittain ja joiden yhteismäärä oli 5 271 428 kilogrammaa. Tarjouskilpailun ratkaisemista koskeva komission päätös piti tehdä viimeistään 14.6.1990. Ensimmäisessä erässä oli 1 805 903 kilogrammaa tupakkaa. Se sisälsi seuraavat lajikkeet: Mavra, Kaba Koulak (perinteinen lajike) ja Elassona, Kaba Koulak (erikoislajike), Katerini, Burlay EL ja Basmas. Toisessa erässä oli 1 519 836 kilogrammaa tupakkaa, ja se sisälsi samat lajikkeet kuin ensimmäinen erä, Basmas-lajiketta lukuun ottamatta. Kolmannessa erässä oli 1 519 991 kilogrammaa tupakkaa, ja se sisälsi samat lajikkeet kuin toinen erä. Neljännessä erässä oli 425 698 kilogrammaa tupakkaa, ja se sisälsi ainoastaan Mavra ja Basmas-nimiset lajikkeet. Kantaja teki tarjoukset kahdesta ensimmäisestä erästä (se tarjosi ensimmäisestä erästä 76,11 Kreikan drakmaa (GRD) kilogrammalta ja toisesta erästä 63,11 GRD kilogrammalta). Komissio kuitenkin päätti 14.6.1990, ettei se hyväksy tarjouksentekijöiden tarjouksia, koska ehdotetut hinnat olisivat saattaneet aiheuttaa markkinoiden vääristymistä.

10 Toinen riidanalainen tarjouskilpailu (jäljempänä toinen tarjouskilpailu) järjestettiin Kreikan interventioelimen hallussaan pitämän paalatun tupakan tarjouskilpailuttamisesta sen myymiseksi vientiin 8 päivänä kesäkuuta 1990 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 1560/90 (EYVL L 148, s. 7, jäljempänä asetus N:o 1560/90). Se koski jälleen samoja neljää paalattua raakatupakkaerää. Tarjouskilpailun ratkaisemista koskeva komission päätös piti tehdä viimeistään 9.8.1990. Kantaja teki tarjoukset ensimmäisestä ja neljännestä erästä (se tarjosi ensimmäisestä erästä 91,11 GRD kilogrammalta ja neljännestä erästä 101,11 GRD kilogrammalta). Komissio hyväksyi 7.8.1990 erään toisen tarjouksentekijän toisesta erästä tekemän tarjouksen (102 GRD kilogrammalta), mutta se hylkäsi kaikki ensimmäisestä, kolmannesta ja neljännestä erästä tehdyt tarjoukset ja vetosi perusteena markkinoiden vääristymisen vaaraan.

11 Kolmas riidanalainen tarjouskilpailu (jäljempänä kolmas tarjouskilpailu) kolmen jäljellä olevan erän myymiseksi järjestettiin Kreikan interventioelimen hallussaan pitämän paalatun tupakan tarjouskilpailuttamisesta sen myymiseksi vientiin 10 päivänä syyskuuta 1990 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 2610/90 (EYVL L 248, s. 5). Tarjouskilpailun ratkaisemista koskeva komission päätös piti tehdä viimeistään 12.11.1990. Kantaja teki tarjoukset kaikista kolmesta erästä (se tarjosi näistä järjestyksessä 152,26 GRD, 132,26 GRD ja 121,26 GRD kilogrammalta). Sen ensimmäistä erää koskeva tarjous oli tehdyistä tarjouksista suurin. Komissio päätti 16.11.1990, ettei se taaskaan hyväksy tarjouksentekijöiden tarjouksia, koska tarjotut hinnat saattoivat aiheuttaa markkinoiden epänormaalin kehityksen.

12 Neljäs riidanalainen tarjouskilpailu (jäljempänä neljäs tarjouskilpailu) järjestettiin Saksan, Kreikan ja Italian interventioelimen hallussaan pitämän paalatun tupakan tarjouskilpailuttamisesta sen myymiseksi vientiin 7 päivänä elokuuta 1991 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 2436/91 (EYVL L 222, s. 23, jäljempänä asetus N:o 2436/91). Yhteismäärä, joka oli 105 486 276 kilogrammaa, oli jaettu yhteentoista erään, jotka oli jaettu neljään ryhmään. Kukin eristä koostuva ryhmä voitiin myydä vasta sen jälkeen, kun edellinen ryhmä oli myyty. Tällä pyrittiin siihen, että kaikista tupakkalajikkeista saataisiin tarjouksia, ja siten oli aloitettava lajikkeista, joiden kysyntä markkinoilla oli vähäisin. Jokaiseen erään oli kerätty tiettyä tupakkalajiketta, joka oli kyseisten jäsenvaltioiden interventioelinten hallussa. Kantaja osallistui joihinkin näistä myyntitoimituksista. Sen tarjoukset hylättiin sääntöjenvastaisina, koska ne koskivat vähäisempää määrää kuin näille erille vahvistettu määrä."

6 Kantaja nosti tästä syystä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 24.7.1995 toimittamallaan kannekirjelmällä perustamissopimuksen 215 artiklan toisen kohdan nojalla vahingonkorvauskanteen komissiota vastaan.

7 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti valituksen kohteena olevassa tuomiossaan kanteen tutkimatta, siltä osin kuin se koski ensimmäistä tarjouskilpailua, sekä hylkäsi kanteen kolmea muuta tarjouskilpailua koskevilta osin.

8 Muutoksenhaussaan valittaja vastustaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisua, siltä osin kuin se koskee komission toiminnan lainvastaisuutta, ja esittää seuraavat seitsemän valitusperustetta: 1) markkinoiden vääristymistä koskevien perustelujen riittämättömyys toista ja kolmatta tarjouskilpailua arvioitaessa; 2) tosiseikkojen virheellinen arviointi suhteellisuusperiaatteen kannalta toisen tarjouskilpailun yhteydessä; 3) kantajan esittämän selvitysaineiston vääristäminen yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kannalta toisen tarjouskilpailun yhteydessä; 4) asetuksen N:o 3389/73 1 ja 6 artiklan sekä asetuksen N:o 727/70 7 artiklan 2 kohdan rikkominen; 5) kontradiktorista menettelyä ja asianosaisten prosessuaalista yhdenvertaisuutta koskevien periaatteiden loukkaaminen; 6) yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja vakuuden korottamista neljännen tarjouskilpailun yhteydessä koskevien kantajan väitteiden virheellinen arviointi; 7) asetuksen N:o 3389/73 rikkominen.

Markkinoiden vääristymistä koskevien perustelujen riittämättömyys toisen ja kolmannen tarjouskilpailun yhteydessä

9 Valittaja väittää, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole lausunut siitä, missä määrin tavoitteena ollut markkinoiden vääristymisen välttäminen saavutettiin toisen ja kolmannen tarjouskilpailun yhteydessä. Kantajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt yksilöidä, minkä vuoksi erään toisen tarjouksentekijän yhtä erää koskevan tarjouksen hyväksyminen ei ollut vääristänyt tupakka-alan markkinoita, vaikka tämänkin tarjouksen hylkääminen olisi myöhemmin johtanut korkeampaan hintaan tehtyyn tarjoukseen kyseisen erän osalta, mikä oli ollut kantajan tarjouksen hylkäämisen perusteena. Tällainen perustelu on valittajan mukaan tarpeen sen valvomiseksi, että suhteellisuusperiaatetta on noudatettu.

10 Toisen tarjouskilpailun osalta valituksen kohteena olevan tuomion 50 kohdasta ilmenee, että kantaja oli väittänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, ettei sen tarjouksen hylkäämisen perusteena ollut huolestuneisuus markkinoiden vääristymisestä vaan se, että komissio ei ollut tietoinen markkinahinnoista. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tässä yhteydessä todennut, ettei mahdollisella tietämättömyydellä kuitenkaan ole mitään merkitystä arvioitaessa sitä, onko suhteellisuusperiaatetta loukattu (51 kohta) ja että komission päätös sai joka tapauksessa aikaan sen, että kyseiset taloudelliset toimijat tarjosivat sille

kolmannessa tarjouskilpailussa korkeampia hintoja kuin toisessa tarjouskilpailussa samoista eristä tehtyjen tarjousten yhteydessä (52 kohta).

11 On syytä lisätä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ei ollut lausua siitä, olisiko saman tarjouskilpailun yhteydessä kilpailutettu erä voinut olla kalliimpi uuden tarjouskilpailun yhteydessä, hylätäkseen perusteen, jonka mukaan komission kieltäytyminen hyväksymästä kantajan tarjousta toisen tarjouskilpailun yhteydessä ei ollut markkinoiden vääristymisen välttämisen kannalta perusteltua. Tämä kysymys koskee joko yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista koskevaa valittajan valitusperustetta tai toisaalta tällaisen tarjouskilpailun pätevyyttä, minkä arvioiminen ei ole tämän oikeudenkäynnin kohteena.

12 Kolmannen tarjouskilpailun osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tuomionsa 65 kohdassa todennut, että "kantaja ei ole toimittanut minkäänlaista näyttöä siitä, että komissio ei olisi ottanut markkinaolosuhteita huomioon päättäessään 16.11.1990 hylätä kaikki tarjoukset markkinoiden vääristymisen välttämiseksi".

13 Tätä perustelua on pidettävä riittävänä.

14 Ensimmäinen valitusperuste on siten hylättävä.

Tosiseikkojen virheellinen arviointi suhteellisuusperiaatteen kannalta toisen tarjouskilpailun yhteydessä

15 Valittaja väittää ensinnäkin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole ottanut huomioon suhteellisuusperiaatetta arvioidessaan valituksen kohteena olevan tuomion 48—52 kohdassa, että 7.8.1990 tehty komission päätös oli

asianmukainen kyseisten markkinoiden vääristymisen välttämisen tavoitteeseen nähden, vaikka päätökseen sisältyi kaksi keskenään ristiriitaista toimenpidettä, jotka eivät voineet olla kyseisen tavoitteen mukaisia, eli toista erää koskeva tarjouskilpailu ja neljättä erää koskeva hylkääminen. Toisaalta valittaja katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on osoittaakseen, että tarjousten hylkäyspäätös oli markkinoiden vääristymisen välttämisen tavoitteen kannalta asianmukainen, virheellisesti todennut, että komission kieltäytyminen toisen tarjouskilpailun yhteydessä saamistaan tarjouksista oli johtanut siihen, että taloudelliset toimijat olivat tehneet seuraavan tarjouskilpailun yhteydessä korkeampia tarjouksia; tietyn toimenpiteen asianmukaisuutta ei voida nimittäin arvioida tulosten perusteella vaan toimenpiteelle sen hyväksymishetkellä asetettujen tavoitteiden kannalta.

16 Tässä yhteydessä riittää, kun todetaan, että EY:n tuomioistuimen perussäännön 51 artiklan mukaan muutosta voidaan hakea vain oikeuskysymyksiä koskevilta osin, eikä yhteisöjen tuomioistuin valvo ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suorittamaa tosiseikkojen arviointia, ellei kyse ole niiden vääristämisestä. Valittaja ei kuitenkaan väitä, että näin olisi.

17 Valittaja väittää muun muassa, että neljättä erää koskeva hylkäyspäätös on vastoin tarjouskilpailun ehtoja sekä asetuksen N:o 3389/73 1 artiklan 2 kohtaa, jonka mukaan tarjouskilpailun voittaa edullisimman ja asetuksen säännösten mukaisen tarjouksen tekijä.

18 Tältä osin on aiheellista tuoda esiin, että kyse on tosiasiassa itsenäisestä perusteesta, jonka valittaja on esittänyt ensimmäisen kerran muutoksenhaun yhteydessä. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 113 artiklan 2 kohta ja 116 artiklan 1 kohta estävät tällaisten uusien, kanteeseen sisältymättömien perusteiden esittämisen valituksessa (ks. mm. asia C-153/96 P, De Rijk v. komissio, tuomio 29.5.1997, Kok. 1997 s. I-2901, 18 kohta).

19 Toinen valitusperuste jätetään siten tutkimatta.

Kantajan esittämän selvitysaineiston vääristäminen yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kannalta toisen tarjouskilpailun yhteydessä

20 Valittajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on vääristänyt tupakka-alan hallintokomitean pöytäkirjassa sekä tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa esitettyjä seikkoja, siltä osin kuin kyse on valittajan esittämän tarjouksen selvästi korkeammasta hinnasta neljännen erän osalta toisesta erästä pidetyn tarjouskilpailun hintoihin verrattuna. Pöytäkirjasta käy ilmi, että ensimmäinen tarjous vastasi 75:tä prosenttia tupakan arvosta, kun taas toisen erän osalta hyväksytty erä vastasi vain 23:a prosenttia tupakan arvosta. Tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen kohdissa 4.53 ja 4.55 todetaan, että neljännestä erästä tehty tarjous oli selvästi parempi kuin toista erää koskeva tarjous, sillä kyseinen erä sisälsi suuremman määrän huonolaatuisempaa tupakkaa, kun taas toiseen erään sisältyi enemmän korkeampilaatuista tupakkaa. Näihin kahteen asiakirjaan sisältyvien tietojen vääristymisen vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valittajan mukaan valituksen kohteena olevan tuomion 54, 57 ja 59 kohdassa todennut virheellisesti, että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ei ole loukattu.

21 Tässä yhteydessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksen kohteena olevan tuomion 55 kohdassa, että toinen ja neljäs erä olivat koostumukseltaan erilaisia ja sisälsivät eri tupakkalajikkeita, ja jatkanut 56 kohdassa, että komissio katsoi kyseisenä aikana tiedossaan olleiden seikkojen perusteella, että kantajan neljännestä erästä tekemä tarjous oli alhainen mutta että sen toisesta erästä tekemä tarjous oli hyväksyttävä etenkin verrattuna kolmannesta erästä tehtyyn tarjoukseen ja että kolmannen erän sisältö oli lähes sama kuin toisen erän.

22 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lisäksi 57 kohdassa todennut komission katsoneen, että jos toisesta ja neljännestä erästä poistetaan Mavra-lajike, jota oli lähes yhtä paljon näissä molemmissa erissä (306 491 kilogrammaa toisessa erässä ja 333 872 kilogrammaa neljännessä erässä), käy ilmi, että kantaja tarjosi neljännessä erässä olevasta Basmas-nimisestä tupakkalajikkeesta alhaisemman hinnan kilogrammalta kuin mitä toisen erän saanut tarjouskilpailun voittaja oli tarjonnut toisessa erässä olevista muista tupakkalajikkeista, vaikka Basmas-lajike oli kysytympää kuin muut toisessa erässä olevat lajikkeet, mitä kantaja ei kiistänytkään. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jatkoi, ettei kantaja kuitenkaan ollut kyseisessä oikeudenkäynnissä osoittanut, miltä osin

tämä arviointi olisi ilmeisen virheellinen, vaan se oli tyytynyt lainaamaan erityiskertomuksen otetta, jossa katsottiin, että neljännestä erästä tehty hylätty tarjous oli edullisempi kuin toisesta erästä tehty hyväksytty tarjous, vastaamatta vakuuttavalla tavalla edellä esitettyihin komission perusteluihin, jotka olivat ristiriidassa mainitun erityiskertomuksen otteessa tehdyn päätelmän kanssa.

23 Edellä esitetyn perusteella ja ottaen huomioon, että komissiolle on aiheellista myöntää laaja harkintavalta tupakka-alan yhteisen markkinajärjestelyn hallinnoijana (valituksen kohteena olevan tuomion 58 kohta), ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi 59 kohdassa, ettei kantaja ollut näyttänyt toteen, että komissio olisi menetellyt eri tavalla kahdessa samankaltaisessa tilanteessa.

24 Tämän valitusperusteen yhteydessä valittaja tyytyy vetoamaan edellä mainittujen tupakka-alan hallintokomitean pöytäkirjan ja tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen todistusarvoon sekä väittämään, ettei komissio ole ottanut huomioon "hintojen mukauttamismekanismia sen jälkeen, kun Mavra-lajike oli otettu pois erästä". Tällaiset seikat, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on sitä paitsi ottanut huomioon, eivät voisi kyseenalaistaa tosiseikkojen arviointia, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt esitettyä selvitysaineistoa vääristämättä.

25 Valitusperuste, joka koskee tosiseikkojen vääristämistä arvioitaessa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattamista toisen tarjouskilpailun yhteydessä, on siten hylättävä.

Asetuksen N:o 3389/73 1 ja 6 artiklan sekä asetuksen N:o 727/70 7 artiklan 2 kohdan rikkominen

26 Ensinnäkin valittaja väittää asetuksen N:o 3389/73 1 ja 6 artiklaan sekä asetuksen N:o 727/70 7 artiklan 2 kohtaan vedoten, että kun kyse on nyt tarkas-

teltavan kaltaisista, yksinkertaisista hallinnointipäätöksistä kyseisellä maatalousalalla, yhteisön toimielimillä ei saa olla vastaavaa harkintavaltaa kuin mikä niille on myönnetty talouspoliittisten valintojen tekemistä varten. Toisaalta valittaja toteaa, että kun komissio kieltäytyy kilpailuttamasta tiettyä erää ja samassa yhteydessä päättää vahvistaa vähimmäishinnan kilpailuttamattomalle erälle, se esittää samalla kantansa markkinoiden tarpeista ja siitä, etteivät markkinat ole vääristyneet, minkä jälkeen sillä ei enää ole harkintavaltaa asiassa. Se sitoutuu kilpailuttamaan seuraavan tarjouskilpailun aikana kaikki tarjoukset, joiden hintataso on vähintään sama kuin vahvistettu vähimmäishinta.

27 Tältä osin on syytä todeta, kuten komissiokin on tehnyt, että viininvalmistuksesta peräisin olevien alkoholien yhteistä markkinajärjestelyä koskevan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan (asia C-358/90, Compagnia italiana alcool v. komissio, tuomio 7.4.1992, Kok. 1992, s. I-2457, 42 kohta) päättäessään keskeyttää tarjouskilpailun siitä syystä, että markkinat saattavat vääristyä, komissio käyttää laajaa harkintavaltaa monitahoisessa taloudellisessa tilanteessa. Päätös hyväksyä tai hylätä tarjous ei siten ole pelkkä mekaaninen hallintotoimi, vaan kyse on monitahoisen taloudellisen tilanteen arvioimisesta. Tämä pätee myös tarjouskilpailujärjestelmään nyt käsiteltävässä asiassa.

28 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siten yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön viitaten (asia 27/85, Vandemoortele v. komissio, tuomio 11.3.1987, Kok. 1987, s. 1129, 31—34 kohta) perustellusti todennut valituksen kohteena olevan tuomion 58 kohdassa, että näissä olosuhteissa edes päätökset, jotka myöhemmin saattavat osoittautua arveluttaviksi, eivät välttämättä aiheuta yhteisön vahingonkorvausvastuuta, jollei toimielin ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä.

29 Väite, jonka mukaan asetuksen N:o 3389/73 1 ja 6 artiklaa sekä asetuksen N:o 727/70 7 artiklan 2 kohtaa olisi rikottu, koska komissiolla ei olisi enää harkintavaltaa sen jälkeen, kun se on vahvistanut vähimmäishinnan kilpailuttamattomalle erälle, on uusi peruste, joka on jätettävä tutkimatta tämän tuomion 18 kohdassa mainituista syistä.

30 Neljäs valitusperuste on siten hylättävä.

Kontradiktorista menettelyä ja asianosaisten prosessuaalista yhdenvertaisuutta koskevien periaatteiden loukkaaminen

31 Valittajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ei olisi pitänyt hylätä kantajan väitteitä kontradiktorista menettelyä ja asianosaisten prosessuaalista yhdenvertaisuutta koskevista periaatteista neljännen tarjouskilpailun yhteydessä sekä vakuuden korottamisesta ainoastaan sellaisten asiakirjojen perusteella, joita komissio lainasi vastauksessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kirjallisiin kysymyksiin. Valittaja toteaa, ettei se ollut voinut varmistaa asiakirjoissa olevien tietojen paikkansapitävyyttä asiakirjojen esittämisajankohdan ja asian monitahoisuuden vuoksi, joten kontradiktorista menettelyä ja asianosaisten prosessuaalista yhdenvertaisuutta koskevia periaatteita ei ole noudatettu. Valittaja väittää lisäksi, että komissio oli jättänyt vastuksensa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon vasta 16.4.1997, vaikka määräajaksi oli asetettu 15.4.1997.

32 Tässä yhteydessä riittää, kun todetaan, kuten komissiokin on esittänyt ilman että asiaa olisi kiistetty, että valittajalla oli ollut mahdollisuus esittää suullisessa käsittelyssä kaikki tarpeellisiksi arvioimansa huomautukset näistä asiakirjoista tai pyytää suullisen käsittelyn lykkäämistä voidakseen tutkia komission vastausta, mitä se ei kuitenkaan ollut tehnyt. Valittaja ei siten voi muutoksenhaussaan vedota prosessuaalisiin turvakeinoihin, joiden käyttämisestä se on luopunut.

33 Komission vastauksen jättämisen viivästymisen osalta, jota itse asiassa ei ole näytetty toteen, asiaa koskevasta selvityksestä ei käy ilmi, että viivästyminen olisi voinut vaikuttaa jollakin tavalla kantajalle oikeudenkäynnin aikana kuuluneiden oikeuksien harjoittamiseen.

34 Myös tämä valitusperuste on siten hylättävä.

Yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja vakuuden korottamista neljännen tarjouskilpailun yhteydessä koskevien kantajan väitteiden virheellinen arviointi

35 Neljännen tarjouskilpailun osalta valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut suhteellisuusperiaatteen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista koskevia kanneperusteita tarkastelemalla erikseen komission eri toimien laillisuutta sen sijaan, että se olisi arvioinut niitä kokonaisuutena.

36 Tältä osin riittää, kun todetaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oli lausuttava kantajan esittämistä eri väitteistä eikä valittaja ole esittänyt mitään syitä, joiden perusteella voitaisiin päätellä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei olisi tarkastellut komission toimintaa kokonaisuutena todetessaan, että suhteellisuusperiaatteen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista koskevat kanneperusteet eivät olleet perusteltuja.

37 Valitusperuste on siten hylättävä.

Asetuksen N:o 3389/73 rikkominen

38 Valittajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on myöntänyt valituksen kohteena olevan tuomion 91 kohdassa virheellisesti, että komissiolla oli oikeus poiketa asetuksen N:o 3389/73 3 artiklasta ja että oli perusteltua lyhentää tarjouskilpailun julkaisemisen ja tarjousten jättämiselle vahvistetun määräpäivän välistä ajanjaksoa 45 päivästä 20 päivään asetuksella N:o 2436/91. Se väittää, että ylemmäntasoisena pidettävän asetuksen N:o 3389/73 3 artiklan 2 kohdan mukaan 45 päivän määräajasta voidaan poiketa ainoastaan julkiseen huutokauppaan tarjottujen tupakkaerien osalta. Komissio saattoi siten poiketa määräajasta ainoastaan julkisesti myytäviksi asetettujen eli sellaisten erien osalta, joita koskeva Kreikan ja Italian interventioelinten kolmas tarjouskilpailu oli

peruutettu ja jotka käsittivät pienen, noin kahdeksan tonnin suuruisen tupakkamäärän.

39 Tässä yhteydessä on aiheellista todeta, että neljättä tarjouskilpailua ennakoitaessa asetuksen N:o 3389/73 3 artiklassa säädettyä 45 päivän määräaikaa lyhennettiin 20 päivään asetuksen N:o 3389/73 muuttamisesta 15.2.1990 annetulla komission asetuksella N:o 395/90 (EYVL L 42, s. 46). Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksen kohteena olevan tuomion 91 kohdassa, komissio päätti määräajan lyhentämisestä laajaa harkintavaltaansa käyttäen eikä kantaja ollut näyttänyt toteen, että toimielin olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen. Valittaja ei sitä paitsi ole täsmentänyt, missä määrin määräajan lyhentämisellä olisi voitu suosia muita taloudellisia toimijoita.

40 Valittaja tyytyy väittämään, että asetus N:o 3389/73 on ylemmäntasoisempi kuin asetus N:o 395/90, koska kyse on neuvoston asetuksen N:o 727/70 nojalla annetusta olennaisesta säädöksestä.

41 Tällaista väitettä ei voida hyväksyä. Molemmat asetukset ovat hierarkkisesti saman tasoisia ja niiden säätämisellä on sama oikeudellinen perusta eli asetuksen N:o 727/70 7 artiklan 4 kohta.

42 Valitusperuste on siis perusteeton, ja valitusperuste sekä valitus kokonaisuudessaan on siten hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

43 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska valittaja on hävinnyt asian ja koska komissio on näin vaatinut, valittaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Valitus hylätään.**

2) **Odette Nicos Petrides Co. Inc. velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Puissochet Moitinho de Almeida Gulmann

Julistettiin Luxemburgissa 9 päivänä syyskuuta 1999.

R. Grass

kirjaaja

J.-P. Puissochet

kolmannen jaoston puheenjohtaja